

Prikaz knjige: “Međunarodno privatno pravo - interakcija međunarodnih, europskih i domaćih propisa”, Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, Znanstveno vijeće za državnu upravu, pravosuđ ...

Tičić, Martina

Source / Izvornik: **Zbornik Pravnog fakulteta u Zagrebu, 2021, 71, 291 - 294**

Journal article, Published version

Rad u časopisu, Objavljena verzija rada (izdavačev PDF)

<https://doi.org/10.3935/zpfz.71.2.07>

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:118:151128>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-11-28**

PRAVNI

Pravni fakultet Faculty of Law

Sveučilište u Rijeci
University of Rijeka

Repository / Repozitorij:

[Repository of the University of Rijeka, Faculty of Law](#)
[- Repository University of Rijeka, Faculty of Law](#)

uniri DIGITALNA
KNJIŽNICA

DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJI

MEĐUNARODNO PRIVATNO PRAVO – INTERAKCIJA
MEĐUNARODNIH, EUROPSKIH I DOMAĆIH PROPISA,
Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, Znanstveno vijeće
za državnu upravu, pravosuđe i vladavinu prava, Zagreb, 2020.*

UDK: 341.9.01(048.1)

DOI: 10.3935/zpfz.71.2.07

U izdanju Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti objavljena je u srpnju 2020. godine knjiga *Međunarodno privatno pravo – interakcija međunarodnih, europskih i domaćih propisa*. Ova knjiga zbornik je radova s istoimenog okruglog stola održanog 29. listopada 2019. godine u palači Akademije u Zagrebu, koji je bio organiziran u povodu stupanja na snagu Zakona o međunarodnom privatnom pravu (dalje u tekstu: ZMPP). Knjiga je pedeset i druga u sklopu nakladničkog niza Znanstvenog vijeća za državnu upravu, pravosuđe i vladavinu prava pod nazivom *Modernizacija prava*. Urednici su akademik Jakša Barbić i prof. dr. sc. Hrvoje Sikirić.

Knjiga se sastoji od devet tema koje su na okruglom stolu izložili profesori pravnih fakulteta i pravni praktičari diljem Hrvatske. Sve se tiču pitanja iz okvira uredaba Europske unije te novog ZMPP-a. Iako dijele istu dodirnu točku, teme su raznolike, od samog upućivanja na propise europskog i međunarodnog privatnog prava, sve do povezivanja materije s pitanjem zaštite ljudskih prava. Nudi se pregršt različitih perspektiva, od izlaganja znanstvenika do praktičnih iskustava iz pravosuđa, čime se uspjela izbjeći jednostranost u pristupu materiji. Dodatnu važnost knjizi daju mnogobrojni primjeri te analiza prakse europskih i hrvatskih sudova, koji daju životnost teorijskim razmatranjima. Ova knjiga će stoga biti iznimno korisna svim stručnjacima koji proučavaju ili praktičarima koji izravno dolaze u doticaj s europskim i međunarodnim privatnim pravom.

* Ovaj prikaz financiran je sredstvima Hrvatske zaklade za znanost iz projekta *Razvoj karijera mladih istraživača* (DOK-01-2020).

U predgovoru akademik Jakša Barbić ističe razloge održavanja okruglog stola i napominje kako je donošenje ZMPP-a izazvalo velike promjene u izvorima međunarodnog privatnog prava te stoga naglašava važnost znanstvene obrade procesa kao što su utvrđivanje nadležnosti sudova i mjerodavnog prava te priznanje i ovrha stranih odluka. Ukratko ističe što je prethodilo donošenju ZMPP-a te upozorava na nekoliko pitanja koja se postavljaju, primjerice, mogućnost stranačke autonomije u određivanju mjerodavnog prava, ograničenje autonomije država članica da uređuju pitanja s područja stvarnog prava te utjecaj ljudskih prava na međunarodno privatno pravo. Također ističe kako će čitateljima biti posebno zanimljivo praktično viđenje primjene uredaba Europske unije koje je izloženo u nastavku knjige.

Ova knjiga sastoji se od pet uvodnih članaka i četiri članka umješača. Prvu uvodnu temu izlaže prof. dr. sc. Ivana Kunda s Pravnog fakulteta u Rijeci. Njezino izlaganje nosi naziv *Upućivanje na propise Europske unije i međunarodne konvencije u Zakonu o međunarodnom privatnom pravu* i počinje naglaskom na isprepletenosti i međuovisnosti pravnih izvora međunarodnog privatnog prava. Slijedi kratki prikaz razvoja međunarodnog privatnog prava i njegovih izvora od samog osnivanja Europske unije do danas. Donosi također i cjelovit prikaz četiriju osnovnih tipova pristupa pri izradi nacionalnih zakona o međunarodnom privatnom pravu, s posebnim naglaskom na pristup upućivanja jer je upravo on novina u ZMPP-u. Osim detaljnog prikaza svih podvrsta pristupa upućivanja, pružena je i analiza hrvatske primjene takvog pristupa, tj. upućujućih odredaba ZMPP-a.

Drugo uvodno izlaganje naziva *Priznanje i ovrha stranih sudskih odluka – praksa Suda Europske unije* donosi prof. dr. sc. Hrvoje Sikirić s Pravnog fakulteta u Zagrebu. Počinje naglaskom kako je Republika Hrvatska ulaskom u Europsku uniju prihvatila primjenu mehanizma pravosudne suradnje u građanskim stvarima. Navode se ciljevi i uređenje toga mehanizma, a nastavlja se temeljitom analizom odredaba uredbi europskog međunarodnog privatnog prava koje uređuju priznanje, ovršnost i ovrhu stranih sudskih odluka. Poseban naglasak stavljen je na praksu Suda Europske unije i stajališta koja je Sud zauzeo u pitanju tumačenja pojmova sadržanih u samim uredbama.

U trećem uvodnom izlaganju *Stranačka autonomija kao temeljno načelo međunarodnog privatnog prava?* prof. dr. sc. Davor Babić s Pravnog fakulteta u Zagrebu govori o stranačkoj autonomiji u pogledu određivanja mjerodavnog prava te vodi čitatelje kroz velik broj uredaba u kojima je predviđena mogućnost stranačke autonomije. Riječ je o uredbama Rim I, Rim II, Rim III, uredbama o bračnimovinskim odnosima i imovinskim odnosima u registriranom partnerstvu te Uredbi o nasljeđivanju. To predstavlja koristan usporedni prikaz širine, ograničenja i isključenja autonomije izbora mjerodavnog prava u europskom međunarodnom privatnom pravu.

Četvrto uvodno izlaganje izv. prof. dr. sc. Ines Medić s Pravnog fakulteta u Splitu nosi naziv *Početak uređenja imovinskopravnih pitanja na razini Europske unije, posljedice i mogući izazovi*. Izlaganje se bavi imovinskopravnim pitanjima koja donedavno nisu bila pobliže uređena u Europskoj uniji. Razvidno je da je riječ o osjetljivom pravnom području, pa ova tema zaslužuje pobliže razmatranje i u hrvatskoj pravnoj doktrini. Autorica pruža genezu članka 345. Ugovora o funkcioniranju Europske unije objašnjavajući njegovu važnost, kao i važnost ostalih odredaba koje su relevantne za tu temu. Naposljetku izlaže praksu Suda Europske unije i moguće smjerove u kojima bi se imovinskopravna pitanja u europskom privatnom pravu mogla razvijati u budućnosti.

U petom uvodnom izlaganju pod nazivom *Utjecaj zaštite ljudskih prava na suvremeno međunarodno privatno pravo* prof. dr. sc. Mirela Župan s Pravnog fakulteta u Osijeku otvara zanimljivu temu koja je u suvremenom međunarodnom privatnom pravu predmet sve brojnijih rasprava. Nakon navođenja relevantnih pravnih izvora kojima se ova tema smješta u kontekst međunarodnog privatnog prava autorica kroz analizu brojnih presuda Suda Europske unije i Europskog suda za ljudska prava daje cjelovit pregled problemskih pitanja koja se javljaju u praksi. Tu je primjerice riječ o pitanju priznanja maloljetničkih brakova, pitanju prekograničnih odnosa atipičnih i istospolnih životnih zajednica te pitanju imena dvojnih državljana.

Nakon uvodnih izlaganja slijedi drugi dio knjige posvećen raspravi i gledištima iz prakse. Prvi sudionik doc. dr. sc. Kristijan Turkalj, tadašnji državni tajnik u Ministarstvu pravosuđa Republike Hrvatske, raspravlja o temi *Ključni aspekti funkcioniranja prethodnog pitanja pred Sudom Europske unije s osvrtom na iskustva hrvatskih sudova*. Bavi se detaljnim tumačenjem pojma prethodnog pitanja koje je izrazito bitno za osiguravanje ujednačene i ispravne primjene prava Europske unije. Naglasak je stavljen na praksu Suda Europske unije koja je potekla od hrvatskih sudova, pa se tako nudi pregled predmeta s područja pravosudne suradnje u građanskim stvarima, zaštite okoliša, obveza iz suvlasništva i slično.

Druga tema u sklopu rasprave nosi naziv *Primjena uredbi Europske unije iz međunarodnog privatnog prava na Općinskom građanskom sudu u Zagrebu*, autorice Tijane Kokić, sutkinje i predsjednice Odjela za praćenje europskih propisa i sudske prakse Suda Europske unije i Europskog suda za ljudska prava te voditeljice Grupe za obiteljske i statusne sporove Općinskog građanskog suda u Zagrebu. To izlaganje daje čitateljima uvid u primjenu uredaba Europske unije iz perspektive hrvatskog suda te je vrlo korisno za uočavanje osnovnih problema vezanih uz primjenu uredaba. Osim navedenog, pobliže se spominju i određeni instrumenti koji mogu pridonijeti boljoj primjeni uredaba, kao što je primjerice upotreba Europskog portala e-pravosuđa.

Treću temu *Međunarodno privatno pravo u praksi hrvatskih sudova s gledišta odvjetnika* izlaže odvjetnica Ines Brozović iz Odvjetničkog društva Ljubenko & partneri. Izložene su osnovne novosti u ZMPP-u u odnosu na prethodni Zakon o rješavanju sukoba zakona s propisima drugih zemalja u određenim odnosima poznatiji kao ZRS ili ZRSZ. Zatim se analizira praksa Visokog trgovačkog suda Republike Hrvatske i Vrhovnog suda Republike Hrvatske, i to u odnosu na utvrđivanje sadržaja stranog prava te u odnosu na mjerodavno pravo za izvanugovorne i ugovorne odnose. Time čitatelji doznaju koja su pravna shvaćanja zauzeli prethodno spomenuti sudovi u odnosu na relevantna pitanja.

Posljednje izlaganje održala je Ljiljana Vodopija Čengić, koja obnaša funkciju javnog bilježnika u Zagrebu. Pod naslovom *Primjena uredbi Europske unije iz međunarodnog privatnog i procesnog prava u ostavinskim postupcima koje provode javni bilježnici* autorica iznosi perspektivu javnih bilježnika u primjeni uredaba Europske unije. Pruža cjelovit pregled pravnih izvora kojima su se javni bilježnici koristili prije ulaska Republike Hrvatske u Europsku uniju te onih kojima se koriste nakon toga. Također opsežno obrazlaže uredbe kojima se uređuju bračnoimovinski režimi i imovinske posljedice registriranih partnerstava, Uredbu o nasljeđivanju te Uredbu o dostavi.

Ova je knjiga najrecentnije sveobuhvatno izdanje iz međunarodnog privatnog prava u Republici Hrvatskoj. Skreće pozornost na novi nacionalni propis, ZMPP, ali i noviji razvoj međunarodnog privatnog prava u Europskoj uniji. Posebnu vrijednost ovoj knjizi daje i širok krug autora, koji obuhvaća znanstvenike sa svih pravnih fakulteta u Hrvatskoj te tako spaja različite perspektive i iskustva na jednom mjestu. Stoga je ova knjiga dobar suputnik ne samo onima koji istražuju međunarodno privatno pravo, već posebno svima koji su u položaju da ga primjenjuju kao suci, odvjetnici, javni bilježnici, državni odvjetnici ili pravnici u trgovačkim društvima. Osim toga, knjiga može biti iznimno korisna i studentima prava na integriranom studiju i poslijediplomskim studijima u Hrvatskoj jer pruža jedinstven pogled na novi nacionalni zakon i praksu hrvatskih sudova, što će sigurno doprinijeti razumijevanju samog domaćeg zakona i povezanosti s međunarodnim privatnim pravom općenito. Budući da sam urednik akademik Jakša Barbić u svojoj završnoj riječi potiče daljnju raspravu i naglašava važnost stalne edukacije, izvjesno je očekivati da će ovakvih izdanja u području međunarodnog privatnog prava biti i u budućnosti.

*Martina Tičić, mag. iur.***

** Martina Tičić, mag. iur., asistentica Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci i doktorandica Hrvatske zaklade za znanost; Hahlić 6, 51000 Rijeka; mticic@pravri.hr; ORCID ID: orcid.org/0000-0002-5055-607X